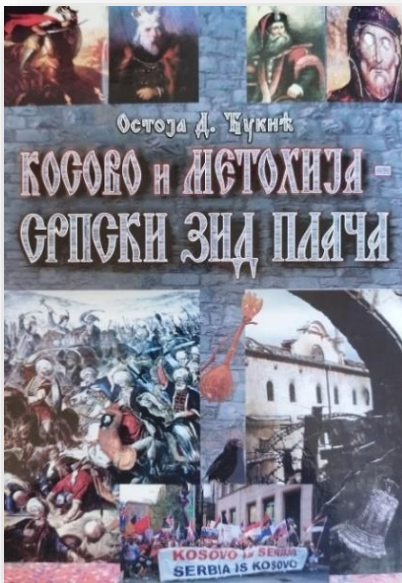

KOSOVO I METOHIIJA SRPSKI ZID PLAČA-PREDSTAVLJANJE

Главни и одговорни уредник
Проф.др Душко Вејновић,
редовни професор Универзитета
у Бањој Луци

Knjiga KOSOVO I METOHIIJA SRPSKI ZID PLAČA, autora pokojnog prof.dr Ostoje Đukića, redovnog profesora Univerziteta u Banjoj Luci uskoro izlazi iz štampe u izdanju Evropskog defendologija centra iz Banja Luke.

Knjiga “Kosovo i Metohija: srpski zid plača” je djelo koje se usudi duboko zaroniti u složenu i bolnu temu Kosova i Metohije, srpske kolijevke kulture i duhovnosti, danas u sjeni sukoba i nesigurnosti. Ova knjiga nije samo skup činjenica i istorijskih događaja, već predstavlja snažno pismo čovječanstvu, pokušaj da se probudi svijest o nepravdi i patnji koju srpski narod doživljava na Kosovu i Metohiji. Autor se ne libi da se suoči sa teškim istinama, da otvori rane koje godinama krvare, da oslika bolnu sliku izgubljenog raja. Knjiga “Kosovo i Metohija: srpski zid plača” nije samo za srpski narod, ona je za sve one koji vjeruju u pravедnost, za sve one koji su spremni da čuju glas patnje i da se suoče sa kompleksnom realnošću. U knjizi se prepliću istorijski narativi i savremeni događaji, slikajući se

kompleksna slika Kosova i Metohije kroz vijekove. Od slavne srpske prošlosti, od zlatnog doba kulture i umjetnosti, od crkava i manastira koji su svjedoci vjekovne duhovnosti, pa do tragičnog sukoba i posljedica koje su ostavile duboke ožiljke na srpskom narodu. Autor nije izbjegao bolne teme kao što su progon, nasilje, nepravde i izgubljene tradicije; on govori o ljudima koji su izgubili domove, koji su ostali bez porodica, o svijetu koji je izgubio svoju dušu.

Knjiga se ne zaustavlja na opisivanju patnje, već nudi i analizu situacije, govoreći o geopolitičkim interesima, o ulogama međunarodne zajednice, o složenim procesima koji su doveli do današnjeg stanja. Autor je svjestan da ne postoji lako rješenje, da je put ka pomirenju trnovit i da je potrebno izuzetno mnogo truda i razumijevanja sa svih strana. Knjiga “Kosovo i Metohija: srpski zid plača” nije poziv na sukob, već je poziv na dijalog, na razumijevanje, na traženje kompromisa. Kroz priče ljudi koji su doživjeli patnju, kroz slike izgubljene baštine i kroz analizu kompleksnih procesa, knjiga “Kosovo i Metohija: srpski zid plača” postaje snažan apel svijetu da se ne zaboravi na patnju srpskog naroda na Kosovu i Metohiji; ova knjiga je glas nepravde koji traži da bude čujan, glas nade koji traži da se ne ugasi. Ona je poziv na humano djelovanje, na pravednost, na mir i razumijevanje. Kroz ovu knjigu možemo razumijeti težinu svih događaja i pokušati sagledati rješenja za budućnost. Knjiga “Kosovo i Metohija: srpski zid plača” nije samo istorijski dokument, već je i poziv na promišljanje, na suosjećanje i na djelovanje. Ona nas podsjeća na čovječanstvo i na potrebu da se bori za pravdu i za mir, ne samo za srpski narod na Kosovu i Metohiji, već i za sve one koji su žrtve nepravde i nasilja.

Drugo izmjenjeno i dopunjeno izdanje knjige “Kosovo i Metohija: srpski zid plača” predstavlja značajan događaj, ne samo u kontekstu književnosti, već i u kontekstu društveno-političke rasprave o sudbini Kosova i Metohije. Knjiga, svojim naslovom već sugerirajući duboku bol i tugu, pruža platformu za kritičko sagledavanje istorijskog i političkog konteksta sukoba, ističući patnju i nepravdu sa kojom se suočavaju Srbi na Kosovu i Metohiji. Usmjeravajući se na ljudsku stranu sukoba, autor se ne bavi samo statistikama, već daje glas pojedincima, njihovim životnim pričama, traumatičnim iskustvima i težnji za očuvanjem identiteta i kulture. Knjiga, u suštini, postaje svojevrsni spomenik, simbol patnje i otpora, ali i trajna opomena na nužnost dijaloga i pomirenja. Njen značaj leži u činjenici da proširuje raspravu o Kosovu i Metohiji izvan okvira političke retorike i medijske propagande, nudeći čitatelju dublji uvid u složenu i bolnu stvarnost. Izdavanje knjige, stoga, može se posmatrati kao važan korak u procesu pomirenja, u smjeru prepoznavanja i razumijevanja tuđih patnji, kao i u težnji da se otvori put za konstruktivni dijalog i izgradnju zajedničke budućnosti. Knjiga, u tome, predstavlja svojevrsni apel na savjest, podsjetnik na ljudski element u sukobima, i poziv na aktivno djelovanje u cilju spriječavanja daljnjih patnji i gubitaka. Iako se bavi teškom tematikom, “Kosovo i Metohija: srpski zid plača” ne pruža samo bol, već i nadu, nadu u bolju budućnost, budućnost utemeljenu na razumijevanju, poštovanju i suživotu. Izdavanje knjige, dakle, predstavlja više od književnog događaja, ono je čin otpora zaboravu, težnja za istinom i pravdom, a na kraju, i apel za mir i pomirenje.

Objavljivanje drugog, izmjenjenog i dopunjenog izdanja knjige “Kosovo i Metohija: srpski zid plača” - epskog djela na preko 1380 stranica predstavlja ne samo književni događaj, već i važan naučni poduhvat koji pruža nove perspektive i dublji uvid u kompleksnu tematiku Kosova i Metohije. Ovo drugo izdanje, na temelju relevantne naučne analize, nudi višestruka opravdanja za svoje postojanje, osnažujući značaj prvog izdanja i pružajući relevantne dodatke koji obogaćuju i produbljuju znanje o ovom gorućem pitanju.

Prvo, kontekstualna relevantnost je ključni element koji opravdava objavljivanje drugog izmjenjenog i dopunjenog izdanja. Od izlaska prvog izdanja 2011. godine, promjenio se kontekst na Kosovu i Metohiji, kao i u međunarodnim odnosima, što je rezultiralo novim izazovima i perspektivama. Politički razvoj događaja, promjene u međunarodnoj politici, društvene i kulturne transformacije, kao i nove spoznaje iz istorijskih istraživanja, zahtijevaju ažuriranje postojećih znanja i analitičko sagledavanje novih činjenica. Drugo izdanje pruža priliku za uključivanje ovih novih aspekata u postojeću strukturu, čineći knjigu relevantnom za trenutni kontekst i pružajući aktuelne perspektive na složene procese na Kosovu i Metohiji. Drugo, naučna validnost je od presudnog značaja za opravdanost objavljivanja drugog izdanja. Knjiga, u svom prvom izdanju, već je predstavljala naučno relevantan rad, utemeljen na promišljenom istraživanju. Međutim, naučna istraživanja su konstantno u razvoju, nudeći nove metode analize, interpretacije i izvore. Drugo izdanje knjige koristi ove nove naučne spoznaje, uključujući najnovija istraživanja u istoriji, politikologiji, sociologiji, defendologiji i kulturologiji, kako bi obogatilo postojeći narativ, pružilo relevantne informacije i iznijelo nove perspektive na temu. Takođe, uvođenje novih izvora, korištenje najsavremenijih metodologija i integracija novih naučnih spoznaja u tekst, doprinose većoj naučnoj validnosti drugog izdanja i čine ga relevantnim za akademsku zajednicu i širu javnost. Treće, šire društvene implikacije dodatno opravdavaju objavljivanje drugog izdanja. Knjiga “Kosovo i Metohija: srpski zid plača” izvorno će biti objavljena sa ciljem da se proširi razumijevanje kompleksa izazova i tragedija sa kojima se suočava srpska populacija na Kosovu i Metohiji.

Drugo izdanje, uzimajući u obzir aktualne društvene promijene, proširuje svoj fokus, analizirajući i implikacije na širu zajednicu, uključujući i druge nacionalnosti, poput Albanaca i Roma. Dodatno, drugo izdanje se bavi promjenama u kontekstu pomirenja i međunarodnih odnosa, analizirajući progrese i prepreke na putu ka pomirenju, kao i utjecaj međunarodnih faktora na trenutnu situaciju. To omogućuje dublje razumijevanje dinamike sukoba i pruža naučne argumente za promociju dijaloga i saradnje u cilju postizanja trajnog mira i stabilnosti. Četvrto, promjena u fokusu i perspektivi je ključni element drugog izdanja. Iako se knjiga i dalje bavi sudbinom srpskog naroda na Kosovu i Metohiji, drugo izdanje proširuje svoj fokus na interkulturni dijalog i

razumijevanje, naglašavajući potrebu za zajedničkom budućnošću, utemeljenu na suživotu i međusobnom poštovanju. Dodatno, knjiga analizira ulogu medija, obrazovanja i kulture u promovisanju pomirenja i saradnje, pružajući kritičko sagledavanje uticaja različitih društvenih faktora na odnose između etničkih grupa.

Naposljetku, pedagoška i edukativna vrijednost drugog izdanja je neosporna. Knjiga, u svojoj ažuriranoj verziji, postaje vrijedan edukativni materijal za studente i akademsku zajednicu, omogućujući im da istraže kompleksnu problematiku Kosova i Metohije sa novim naučnim spoznajama. Takođe, knjiga može poslužiti kao koristan resurs za širu javnost, pružajući im relevantne informacije i naučne analize kako bi se bolje razumijeli događaji i procesi na Kosovu i Metohiji. Dakle, objavljivanje drugog izmjenjenog i dopunjenog izdanja knjige “Kosovo i Metohija: srpski zid plača” predstavlja naučno opravdan i koristan pothvat. Ažuriranje znanja, uključivanje novih perspektiva, analiza novih činjenica i širenje fokusa na interkulturni dijalog i pomirenje čine ovo izdanje vrijednim doprinosom naučnoj i društvenoj raspravi o Kosovu i Metohiji.

Društvena opravdanost objavljivanja drugog, izmjenjenog i dopunjenog izdanja knjige “Kosovo i Metohija: srpski zid plača” leži u njenom potencijalu da probudi javnu svijest o kompleksnosti problema, potiče dijalog, a na kraju, i pridonosi izgradnji bolje budućnosti. Ova knjiga, više od pukog književnog djela, predstavlja svojevrstni društveni fenomen, čija je moć da potakne promišljanja i izazove na djelovanje neosporna. Prvo, društvena opravdanost izdanja leži u aktuelnosti teme. Kosovo i Metohija, kao i dalje, predstavljaju goruće pitanje, ne samo u regiji, već i na međunarodnom planu. Nerazriješena pitanja, etničke napetosti i trajna politička nestabilnost čine ovo područje izvorom stalnih tenzija. Drugo izdanje, ažurirano je novim informacijama i analizama, pruža aktualan uvid u situaciju, upoznavajući čitaoce sa novim izazovima i perspektivama. Drugo, ovo izdanje nudi platformu za dijalog, otvarajući prostor za razgovor o kompleksnim pitanjima, kao što su: istorijski sukobi, traume, etnički identitet, pomirenje i zajednička budućnost. Izdavanje knjige ne samo da potiče raspravu o Kosovu i Metohiji, već i pruža materijal za dublje promišljanje o etičkim i političkim dilemama koje proizlaze iz ovog sukoba. Treće, osnaživanje glasa marginalizovanih grupa predstavlja ključnu društvenu vrijednost ovog izdanja. Knjiga “Kosovo i Metohija: srpski zid plača” daje glas srpskoj manjini na Kosovu i Metohiji, pružajući uvid u njihove patnje, strahove i težnje. Drugo izdanje, sa novim informacijama i perspektivama, može proširiti ovaj fokus, pružajući glas i drugim marginalizovanim grupama, poput Roma i Albanaca, otvarajući put za dublje razumijevanje svih sudionika u ovom kompleksnom konfliktu. Četvrto, društvena opravdanost izdanja leži u promociji tolerancije i međusobnog poštovanja. Knjiga, osvjetljavajući traumatična iskustva svih

sudionika u sukobima, otvara put za empatiju i razumijevanje tuđih patnji. Ova vrsta razumijevanja je ključna za izgradnju mira i suživota među etničkim grupama. Izdavanje knjige, na taj način, postaje alat za promociju tolerancije i osnaživanje procesa pomirenja. Peto, obrazovna vrijednost knjige “Kosovo i Metohija: srpski zid plača” je od velikog značaja za širu javnost. Drugo izdanje, bogato novim naučnim informacijama i analizama, može poslužiti kao koristan izvor znanja o Kosovu i Metohiji, pružajući kontekst za razumijevanje historijskih događaja, političkih procesa i društvenih dinamika u regiji. Knjiga također može poslužiti kao alat za obrazovanje mladih generacija o važnosti mira, tolerancije i međusobnog poštovanja. Šesto, etička odgovornost je ključna komponenta društvene opravdanosti ovog izdanja. Izdanje “Kosovo i Metohija: srpski zid plača” ne samo da potiče razumijevanje sukoba, već i osvjetljava etičke implikacije sukoba i posljedice nasilja. Ovaj aspekt knjige može potaknuti refleksiju o moralnim vrijednostima i u našim vlastitim životima, poboljšavajući naš odnos prema drugima. Sedmo, kulturološki značaj ovog izdanja nije za zanemariti. Knjiga “Kosovo i Metohija: srpski zid plača” nudi prozor u kulturu, tradiciju i umjetnost naroda Kosova i Metohije. Drugo izdanje, ažurirano novim informacijama o kulturnim razvoju i promjenama, može promovirati razumijevanje različitosti i bogatstva kulture u regiji. Osmo, medijska odgovornost je ključna komponenta društvene opravdanosti ovog izdanja. Knjiga “Kosovo i Metohija: srpski zid plača” može poslužiti kao koristan izvor informacija za medije, pružajući objektivne i utemeljene analize situacije na Kosovu i Metohiji. Izdavanje knjige također može potaknuti medije da se fokusiraju na važnost mira i pomirenja, te da izbjegnu govor mržnje i stereotipizaciju. Deveto, politička odgovornost je neizostavni aspekt društvene opravdanosti ovog izdanja. Knjiga “Kosovo i Metohija: srpski zid plača” može poslužiti kao alat za političku promjenu, pružajući utemeljene argumente za rješavanje konflikta i izgradnju mira. Izdavanje knjige također može potaknuti političke lidere da se fokusiraju na dijalog i saradnju, te da izbjegnu upotrebu nasilja kao sredstva za postizanje političkih ciljeva. Dakle, društvena opravdanost drugog izdanja knjige “Kosovo i Metohija: srpski zid plača” leži u njegovom potencijalu da probudi javnu svijest, potiče dijalog, proširi razumijevanje i pridonesi izgradnji bolje budućnosti. Ova knjiga, više od pukog književnog djela, predstavlja svojevrsni društveni fenomen, čiji je utjecaj na promišljanje i djelovanje neosporno vrijedan. Knjiga “Kosovo i Metohija: srpski zid plača” predstavlja više od književnog djela; ona je svojevrsni katalizator, potencijalno spreman da duboko utiče na formiranje srpske nacionalne svijesti, ponovno aktivirajući i redefinišući ključne elemente nacionalnog identiteta. Djelo, u sebi noseći duboku tugu i bol srpskog naroda na Kosovu i Metohiji, otvara put za ponovno promišljanje historije, kulture i budućnosti. Knjiga ne samo da osvjetljava traumatična iskustva srpske populacije na Kosovu i Metohiji, već i otvara prostor za dublje razumijevanje kompleksa identiteta, sjećanja, i prošlosti.

Prvo, knjiga “Kosovo i Metohija: srpski zid plača” može doprinijeti jačanju osjećaja zajedništva i solidarnosti među Srbima, u zemlji i u dijaspori. Djelo govori o zajedničkoj prošlosti, o zajedničkom bolu i o zajedničkoj težnji za opstankom. Kroz priče o patnji i otporu, knjiga pokazuje da je srpski narod u jednom plemenu, bez obzira na geografsku udaljenost ili društvene razlike. Ova vrsta zajedništva je ključna za održavanje nacionalne svijesti i za suprotstavljanje vanjskim pritiscima. Drugo, knjiga može potaknuti ponovno razmatranje srpske istorije i nacionalnog identiteta. Djelo osvjetljava traumatična iskustva srpske populacije na Kosovu i Metohiji, što može potaknuti refleksiju o istorijskim događajima, o uzrocima sukoba i o odgovornosti. Knjiga takođe može potaknuti promišljanje o srpskom identitetu i o njegovom mjestu u savremenom svijetu. Ovaj proces refleksije je ključan za izgradnju zdrave nacionalne svijesti, svijesti koja se ne oslanja na mitove i stereotipizaciju, već na istinu i razumijevanje. Treće, knjiga “Kosovo i Metohija: srpski zid plača” može potaknuti razgovor o srpskom nacionalnom identitetu u kontekstu evropskih vrijednosti. Djelo govori o važnosti tolerancije, pomirenja i međusobnog poštovanja, što su ključni elementi evropske civilizacije. Knjiga takođe pokazuje da je srpski narod dio evropske porodice i da ima važnu ulogu u izgradnji zajedničke budućnosti; ova vrsta promišljanja može doprinijeti izgradnji nacionalne svijesti koja je otvorena za saradnju i dijalog sa drugima. Četvrto, knjiga može potaknuti interes za kulturu i umjetnost srpskog naroda. Djelo govori o bogatoj kulturnoj baštini srpskog naroda na Kosovu i Metohiji, o njihovoj vjerskoj tradiciji, o njihovom umjetničkom izražavanju. Ova vrsta promišljanja može doprinijeti jačanju nacionalne svijesti kroz ponos na vlastitu kulturu i tradiciju. Peto, knjiga “Kosovo i Metohija: srpski zid plača” može potaknuti interes za srpsku literaturu i umjetnost. Djelo je samo po sebi umjetničko djelo, ali ono takođe otvara put za daljnje istraživanje srpske literature i umjetnosti. Kroz povezivanje sa literaturom i umjetnošću, srpska nacionalna svijest može dobiti dublju dimenziju, dimenziju koja se ne oslanja samo na istorije i politiku, već i na kulturne vrijednosti. Šesto, knjiga može poslužiti kao alat za obrazovanje mladih generacija o srpskoj nacionalnoj istoriji i identitetu. Djelo pruža objektivnu i utemeljenu analizu situacije na Kosovu i Metohiji, što može pomoći mladim ljudima da razumiju složene istorijske i političke kontekste i da izgrade svoju nacionalnu svijest na temeljima istine i razumijevanja. Sedmo, knjiga može potaknuti razgovor o budućnosti srpskog naroda. Djelo govori o važnosti pomirenja, suradnje i zajedničkog života, što su ključni elementi za izgradnju mirne i stabilne budućnosti. Knjiga takođe pokazuje da je srpski narod sposoban za građenje pozitivne budućnosti i da ima važnu ulogu u izgradnji boljeg svijeta. Na kraju, važno je naglasiti da nacionalna svijest ne smije biti zatvorena u sebi, već otvorena za dijalog i suradnju sa drugim narodima. Knjiga “Kosovo i Metohija: srpski zid plača” može poslužiti kao alat za izgradnju nacionalne svijesti koja je otvorena za razumijevanje tuđih patnji i za izgradnju zajedničke budućnosti. Djelo može potaknuti razgovor o ulozi srpskog naroda u savremenom svijetu, o njegovom mjestu u evropskoj porodici i o njegovoj odgovornosti za

izgradnju boljeg svijeta. Na kraju, knjiga “Kosovo i Metohija: srpski zid plača” ima potencijal da postane važan alat za formiranje srpske nacionalne svijesti, svijesti koja je utemeljena na istini, razumijevanju i nadi za bolju budućnost.

Nužnost ispunjenja kosovskog zavjeta

U dubinama srca, gdje se spajaju krv i suza, gdje se plaše sjene prošlosti i vizije budućnosti, tamo leži Kosovski zavjet, neprolazna težnja za slobodom, pravdom i povratkom na oltar časti. To je zavjet koji je zacementiran krvlju junaka, utkan u svaki zid srpskih manastira, ispisan na licima ljudi koji i danas nose teret prošlosti, ali i plamen nade u srcu. Zavjet je čvrsto urezan u kosti, u dušu, u samu srž bića, ne samo pojedinca, već i cijele nacije. To nije samo obećanje svojim precima, već i uslov za opstanak, za svijetlu budućnost, za povratak na put slavnih predaka. Kosovski zavjet je veći od politike, veći od etničkih granica, veći od sukoba i netrpeljivosti. To je duhovni poziv, uslov za ispunjenje sudbine, za povratak na put pravde i istine. On nam šapuće o junaštvu koje se ne izmjerava pobjedom na ratištu, već o duhu koji se ne lomi pod pritiskom nepravde, o čovjeku koji ne odustaje od nade da se svjetlo pobjede vrati i osvjetli sombrene oblake nevolje. Kosovski zavjet nije poziv na rat, već na bitku za pravdu, za povratak na put časti, za izgradnju novog svijeta na temeljima slobode i pravednosti. On zahtijeva hrabrost ne samo na ratištu, već i u svakodnevnom životu, u borbi protiv zla i nepravde, u potrazi za istinom i pravdom. Kosovski zavjet nije samo sjećanje na prošlost, već i vodič za budućnost. On nam govori da su naše vrijednosti jače od sile, da je naša vjera neuništiva, da je naš duh nepokolebljiv. Ispuniti Kosovski zavjet znači ostati vjeran svojim korijenima, čuvati svoj identitet, boriti se za pravdu i istinu, graditi novu budućnost na temeljima tradicije i moralnih vrijednosti. To znači da ne zaboravimo žrtvu junaka i da im budemo dostojni nasljednici. To znači da ne odustanemo od nade da će svjetlo slobode ponovo obasjati srpske zemlje i da će se srpski narod ponovo okupiti u svojoj punoći i svojoj slavi. Kosovski zavjet nije samo prošlost, on je naše sadašnje i naše buduće. To je zalag opstanka, zalag ponovnog rađanja, zalag povratka na put slavnih predaka. Ispuniti Kosovski zavjet znači dostojno hodati putem junaka, čuvati njihovo nasljeđe i graditi svjetliju budućnost za sve nas.